

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / projekt spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Aplikácia moderných vyučovacích metód a koncepcií vo vyučovaní predmetu slovenský jazyk a literatúra

Ing. Henrieta Crkoňová

Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Aplikácia moderných vyučovacích metód a koncepcií vo vyučovaní predmetu slovenský jazyk a literatúra.

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program bol vypracovaný na základe nasledujúcich dokumentov: *Analýza vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov – rok 2010* (základné výsledky, spracoval Ing. Marián Valent, PhD.), správy Štátnej školskej inšpekcie z roku 2010 týkajúce sa úrovne a stavu vyučovania v gymnáziách a stredných odborných školách, *Školský zákon* a *Štátny vzdelávací program*.

Výsledky čiastkovej štúdie „*Analýza vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov*“ poukazujú na fakt, že učitelia predmetu slovenský jazyk a literatúry prejavili v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu záujem o vzdelávanie týkajúce sa plánovania a projektovania edukačného procesu, realizácie edukačného procesu, vytvárania podmienok pre priaznivú klímu v triede a v rámci tém uviedli okrem iného napr. tvorivé metódy vo vyučovaní, kreatívne vyučovanie, či novú koncepciu vyučovania podľa školského vzdelávacieho programu.

Údaje v správach Štátnej školskej inšpekcie na všetkých typoch škôl odzrkadľujú slabšie stránky rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov a využívania ich intelektuálneho potenciálu, nižšiu mieru stimulácie originality, tvorivosti a kritického myslenia, menej príležitostí na samostatné získavanie a spracovanie informácií z rôznych zdrojov. K negatívnym zisteniam patrí v literárnej zložke pretrvávajúci encyklopedický spôsob vyučovania niektorých autorov, v jazyku prevaha aplikačných cvičení, odpisovanie poznámok z tabule. Z hľadiska uplatňovania sociálnych kompetencií žiakov učitelia v nedostatočnej miere zaradovali činnosti podporujúce ich tímovú spoluprácu, vzájomnú komunikáciu vo dvojiciach alebo skupinách s dopadom na funkčnú gramotnosť v praktickej rétorike a tvorbe rôznych jazykových prejavov. Na niektorých hodinách znížilo priaznivú atmosféru vyučovania dominantné postavenie učiteľa s dopadom na zníženie aktivity žiakov. K ďalším nedostatkom patrilo zriedkavé používanie didaktickej techniky, využitie informačných a komunikačných technológií, ktoré bolo obmedzené zväčša len na uvedenie webovej stránky ako informačného zdroja domácej úlohy. Výnimočne bola uplatňovaná diferenciácia činností s ohľadom na rozdielne učebné dispozície žiakov. Absencia informácií o cieľoch vyučovania oslabilu sebareflexiu učenia sa žiakov takmer na polovici sledovaných hodín.

V *Štátnom vzdelávacom programe* je uvedené, že predpokladom dosiahnutia v ňom stanovených cieľov je používanie učebných postupov a prístupov, ktoré podporujú rozvinutie vedeckého, systémového, kritického a kreatívneho myslenia prostredníctvom inovatívnych organizačných foriem výučby. V predmete *slovenský jazyk a literatúra* sa kladie do popredia rozvíjanie komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňuje sa chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premietlo do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno-zážitkového modelu vyučovania *slovenského jazyka a literatúry*. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a podobne. V *literárnej zložke* predmetu slovenský jazyk a literatúra sa zmenilo tematické usporiadanie predmetu na stredných školách, v rámci ktorého sa opustila literárnohistorická štruktúra. Namiesto faktografickej orientácie je obsah zameraný na analyticko-interpretáčnej činnosti. Obsah literárnej výchovy sa v najvšeobecnejšom zmysle orientuje na dve činnosti: recepciu a tvorbu. Vo všetkých zložkách predmetu sa má uplatňovať konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom. Vyššie uvedené fakty súvisia s rozvojom profesijných štandardov, ktoré sa budú rozvíjať aj prostredníctvom predloženého vzdelávacieho programu.

Druh kontinuálneho vzdelávania: inovačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná forma – 70 hodín prezenčnou formou a 40 hodín dištančnou formou

Ciele vzdelávacieho programu.

Hlavný cieľ: Zdokonaľiť profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti v oblasti riadenia vyučovacieho procesu podľa novej koncepcie vyučovania slovenského jazyka a literatúry využívaním tvorivých metód vo vyučovaní.

Špecifické ciele:

- rozšíriť si kompetencie o moderné vyučovacie metódy a koncepcie vhodné pre vyučovanie predmetu slovenský jazyk a literatúry,
- implementovať do vyučovacieho procesu moderné metódy, ktoré podporujú rozvinutie vedeckého, systémového, kritického a kreatívneho myslenia, vlastnú tvorbu jazykových prejavov,
- aplikovať prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať, analyticko-interpretáčnej činnosti vo svojej pedagogickej činnosti,
- prehĺbiť zručnosť využiť v edukačnom procese adekvátne vyučovacie metódy s ohľadom na formuláciu špecifických cieľov vyučovania odrážajúce koncepčné dokumenty a špecifiká podmienok v kontexte ŠkVP.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul 1: Moderné vyučovacie metódy koncepcie vyučovania slovenského jazyka a literatúry	Forma	Časový rozsah
Teoretické východiská – - koncepcie vhodné pre vyučovanie predmetu slovenský jazyk a literatúry, - moderné vyučovacie metódy, rozdelenie	prezenčná	3 2
Výber vhodných metód a koncepcií v kontexte s analýzou obsahu učebných osnov v príslušnom ŠkVP a s ohľadom na stanovené ciele – zložka <i>slovenský jazyk</i>	prezenčná	4
Praktické cvičenie - výber vhodných metód a koncepcií v kontexte s analýzou obsahu UO v príslušnom ŠVP a s ohľadom na stanovené ciele (zložka slovenský jazyk) účastníkmi vzdelávania – skupinová práca	prezenčná	4
Výber vhodných metód a koncepcií v kontexte s analýzou obsahu učebných osnov v príslušnom ŠkVP a s ohľadom na stanovené ciele – zložka <i>literatúra</i>	prezenčná	4
Praktické cvičenie Výber vhodných metód a koncepcií v kontexte s analýzou obsahu učebných osnov v príslušnom ŠVP a s ohľadom na stanovené ciele (zložka literatúra) účastníkmi vzdelávania – skupinová práca analyticko-interpretáčnej činnosti	prezenčná	4
Účastník v rámci dištančnej formy urobí analýzu v predmete slovenský jazyk a literatúry v rámci svojho Školského vzdelávacieho programu Výstup: Návrh úpravy v oblasti vyučovacích metód a stratégií (písomne formát A4, rozsah v rámci ŠkVP).	dištančná	10

Kľúčové kompetencie v predmete SIJ a L a metódy vhodné na ich rozvoj v predmete: kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa a vhodné metódy, sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti) a vhodné metódy kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií a metódy kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) občianske a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) pracovné a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti a vhodné metódy, kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry a vhodné metódy (teoretické východiská a praktické cvičenia).	prezenčná	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Posúdenie a vyhodnotenie vytvorených návrhov rozvoja kľúčových kompetencií v predmete SJaL aktivizujúcimi metódami účastníkmi vzdelávania – skupinová práca	prezenčná	8
Spolu	50	40/10
Modul 2: Moderné vyučovanie v predmete SJaL v praxi	Forma	Časový rozsah
Implementácia moderných koncepcií a metód do praxe – tvorba konkrétnych návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi s rozvíjaním aktivity, tvorba konkrétnych návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov – využívanie metód kritického myslenia, tvorivého myslenia – <i>zložka slovenský jazyk</i> .	prezenčná	4 4
Praktické cvičenia - Posúdenie a vyhodnotenie vytvorených návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi – <i>zložka slovenský jazyk</i> .	prezenčná	8
Implementácia moderných koncepcií a metód do praxe – tvorba konkrétnych návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi s rozvíjaním aktivity, tvorba konkrétnych návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov – využívanie metód kritického myslenia, tvorivého myslenia – <i>literatúra</i> .	prezenčná	4 4
Výstup: Vytvorenie návrhu realizácie tematického celku s využitím viacerých moderných vyučovacích metód – <i>zložka slovenský jazyk</i> . (Forma: písomná formát A4, rozsah jeden tematický celok).	dištančná	10
Výstup: Vytvorenie návrhu realizácie tematického celku s využitím viacerých moderných vyučovacích metód – <i>literatúra</i> . (Forma: písomná formát A4, rozsah jeden tematický celok).	dištančná	10
Realizácia návrhu v praxi, jeho korekcia na základe evalvácie - <i>zložka slovenský jazyk</i> .	dištančná	5
Realizácia návrhu v praxi, jeho korekcia na základe evalvácie - <i>zložka literatúra</i> .	dištančná	5
Posúdenie a vyhodnotenie vytvorených a zrealizovaných návrhov vyučovacích jednotiek účastníkmi - <i>literatúra</i> .	prezenčná	6
Spolu	60	30/30

Rozsah vzdelávacieho programu: 110 hodín z toho 70 hodín prezenčnou formou a 40 hodín dištančnou formou

Trvanie vzdelávacieho programu:

najviac 12 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória: učiteľ

Podkategória:

učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),

učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),

Kariérový stupeň:

samostatný pedagogický zamestnanec

pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou

pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou

Kariérová pozícia: -

Vyučovacie predmet: slovenský jazyk a literatúra

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľa v uvedených podkategóriách, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu slovenský jazyk a literatúra v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov

Spôsob prihlasovania: Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou.

V prihláške riaditeľ školy svojim podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie a podkategórie; riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak pedagogický zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie a podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Pedagogickí zamestnanci, ktorí chcú v uvedenom programe kontinuálneho vzdelávania vykonať skúšku podľa § 35 ods. 6 zákona č. 317/2009 Z. z.) na overenie profesijných kompetencií sa prihlásia taktiež zaslaním prihlášky na overenie profesijných kompetencií rovnakým spôsobom ako pri prihlasovaní na kontinuálne vzdelávanie.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Inovačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou z obsahu vzdelávacieho programu. Na ukončenie programu kontinuálneho vzdelávania je potrebná:

1. účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy programu kontinuálneho vzdelávania preukázaná podpisom účastníka na prezenčnej listine;
2. vypracovanie všetkých úloh z dištančnej formy vzdelávania;

3. prezentácia a pohovor pred komisiou. Záverečná prezentácia obsahuje:
  - návrh vyučovacích jednotiek vo vybranom tematickom celku s využitím metód, ktoré podporujú aktivitu žiaka a rozvinutie napr. kritického alebo kreatívneho myslenia, alebo so zameraním napr. na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať, analyticko-interpretáčnej činnosti a pod.
  - vyhodnotenie zrealizovaného vyučovacieho bloku s návrhmi na korekciu.Učiteľ v návrhu vyberie tematický celok v súlade s edukačnými cieľmi a so základnými pedagogickými dokumentmi, sformuluje jasné ciele vyučovania, popíše využitie moderných vyučovacích metód.

Témy pohovoru:

1. Moderné vyučovacie metódy a koncepcie – teória
2. Moderné metódy v kontexte ŠVP
3. Moderné vyučovanie v predmete SJaL v praxi

Pre pedagogických zamestnancov, ktorí získali sebvzdelávaním alebo výkonom pedagogickej činnosti rovnaké profesijné kompetencie ako absolventi uvedeného programu kontinuálneho vzdelávania, platia na overenie profesijných kompetencií rovnaké požiadavky ako pre ostatných účastníkov programu kontinuálneho vzdelávania (okrem účasti v prezenčnej forme vzdelávania).

Personálne zabezpečenie a garant (súhlas garanta):

Lektormi sú odborníci pre obsah programu kontinuálneho vzdelávania – učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, učitelia s druhou atestáciou, vysokoškolskí učitelia. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Garant: Mgr. Dagmar Čtvrtníčková, učiteľka pre kontinuálne vzdelávanie, s druhou atestáciou a aprobáciou slovenský jazyk, MPC RP Prešov. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona 390/2011 Z. z .

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Vzdelávací program je financovaný z prostriedkov národného projektu Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a strava hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Učebné zdroje, texty, zadania, flipchartové vybavenie (stojan, papiere, fixy).

Technické a informačné zabezpečenie:

Notebook s pripojením na internet, dataprojektor.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 25 kreditov

22 kreditov za rozsah vzdelávania a 3 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou.